

VODIČ ZA LOKALNE IZBORE 2017.

ŠTO SU LOKALNI IZBORI?

Lokalni izbori su izbori za članove općinskih i gradskih vijeća, zagrebačke gradske skupštine te županijskih skupština i izbori općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika.

U nekim gradovima i općinama provodit će se i izbori za vijeća mjesnih odbora i gradskih četvrti kao što će to biti slučaj u Gradu Zagrebu.

TKO MOŽE BITI IZABRAN ZA ČLANA OPĆINSKIH I GRADSKIH VIJEĆA, ZAGREBAČKE GRADSKE SKUPŠTINE TE ŽUPANIJSKIH SKUPŠTINA?

Za člana predstavničkog tijela jedinice ima pravo biti biran birač koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora ima prijavljeno prebivalište na području jedinice za čije se predstavničko tijelo izbori provode.

Za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika ima pravo biti biran birač koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora ima najmanje šest mjeseci prijavljeno prebivalište na području jedinice za čije se tijelo izbori provode.

TKO MOŽE PREDLAGATI KANDIDACIJSKE LISTE I KANDIDATE?

Pravo predlaganja kandidacijskih lista na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica i kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihove zamjenike imaju:

- političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora i
- birači.

Političke stranke utvrđuju i predlažu kandidacijske liste za izbor članova predstavničkih tijela jedinica na način propisan njihovim statutom, odnosno posebnom odlukom, donesenom na temelju statuta. Prilikom sastavljanja liste, predlagatelj je dužan voditi računa o načelu ravnopravnosti spolova. Kandidacijske liste i kandidate može predložiti jedna politička stranka (zasebno) te dvije ili više političkih stranaka (zajedno).

Kada birači predlažu kandidacijske liste i kandidate, predlagatelji kandidacijske liste grupe birača, odnosno kandidature kandidata grupe birača, su prva tri po redu potpisnika kandidacijske liste, odnosno kandidature.

Kandidat ujedno može biti i podnositelj/potpisnik svoje kandidacijske liste birača, odnosno kandidature.

IMAJU LI BIRAČKO PRAVO DRŽAVLJANI DRUGIH ČLANICA EU-a KOJI ŽIVE U HRVATSKOJ?

Državljanima drugih članica EU-a koji imaju prebivalište ili boravište u Hrvatskoj mogu birati članove predstavničkih tijela, a mogu se i kandidirati za ta tijela.

Kako bi mogli glasati za predstavničko tijelo općine, grada i županije u kojoj imaju prebivalište ili boravište dužni su se obratiti uredu za opću upravu najkasnije do 20. travnja 2017. Popis i kontakti ureda mogu se pronaći na ovom [linku](#).

Ukoliko se državljani EU-a žele kandidirati za kandidacijskoj listi za predstavničko tijelo, moraju priložiti od javnog bilježnika ovjerenu izjava kandidata u kojoj je navedeno državljanstvo i adresa njegova prebivališta ili privremenog boravka na području jedinice gdje se provode izbori i dokaz nadležnih tijela vlasti države čiji je državljanin kojim potvrđuje da nije lišen prava da se kandidira u toj državi.

Državljanima drugih članica EU-a u Hrvatskoj ne mogu birati općinske načelnike, gradonačelnike i župane niti se kandidirati za te pozicije.

DO KADA JE ROK ZA PROVJERU I IZMJENU PODATAK U REGISTRU BIRAČA?

Do srijede, 10. svibnja birači mogu [provjeriti](#) i, ukoliko je potrebno, ispraviti svoje podatke u registru birača u nadležnim [uredima za opću upravu](#).

Birači bi trebali provjeriti važenje osobne iskaznice jer ukoliko imaju nevažeću osobnu iskaznicu na izborni dan, neće biti upisani u izvadak iz popisa birača na biračkom mjestu pa ih je birački odbor dužan uputiti da mogu glasati s potvrdom koju će dobiti na izborni dan u uredu za opću upravu.

MORA LI SE VODITI RAČUNA O RAVNOPRAVNOJ ZASTUPLJENOSTI OBA SPOLA, TJ. POVEĆATI BROJ ZASTUPLJENOSTI ŽENA NA KANDIDACIJSKIM LISTAMA I KANDIDATIMA ZA IZVRŠNU VLAST?

Predlagatelji kandidacijskih lista i kandidata moraju kandidirati najmanje 40% oba spola, tj. moraju imati najmanje 40% zastupljenih žena/kandidatkinja. Ukoliko se ne postigne odgovarajuća zastupljenost, DIP bi trebao podnijeti prijave DORH-u koji bi trebao pokrenuti daljnje postupke, a kazne su 40.000,00 kn na izborima za gradska vijeća i županijske skupštine te 20.000,00 kn na izborima za općinska vijeća.

TKO SE NE SMIJE KANDIDIRATI NA LOKALNIM IZBORIMA?

Djelatne vojne osobe, policijski službenici, službenici i namještenici u Oružanim snagama Republike Hrvatske te osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene (uključujući i uvjetnu osudu) na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci za kaznena djela propisana Kaznenim zakonom i navedena u članku 13. Zakona o lokalnim izborima ne smiju se kandidirati za člana predstavničkog tijela jedinice i za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i za njihove zamjenike.

JE LI DOZVOLJENO ISTOVREMENO SE KANDIDIRATI ZA OPĆINSKOG NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ŽUPANA I ZA NJIHOVE ZAMJENIKE I ZA ČLANA PREDSTAVNIČKOG TIJELA?

Kandidat za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana može se istovremeno kandidirati za člana predstavničkog tijela jedinice.

Općinski načelnik odnosno gradonačelnik mogu, ukoliko budu izabrani na obje dužnosti, istovremeno obnašati dužnost općinskog načelnika odnosno gradonačelnika i člana županijske skupštine, ali ne i

dužnost općinskog načelnika i gradonačelnika i člana općinskog odnosno gradskog vijeća. Osoba koja se kandidirala za župana i člana općinskog vijeća, gradskog vijeća ili županijske skupštine, ne može, ukoliko bude izabrana na obje dužnosti, istovremeno obnašati dužnost župana i dužnost člana općinskog vijeća, gradskog vijeća, odnosno županijske skupštine.

MOŽE LI BIRAČ SVOJIM POTPISOM PODRŽATI VIŠE KANDIDACIJSKIH LISTI ODNOSNO KANDIDATURA?

Birač može svojim potpisom podržati više kandidacijskih lista odnosno kandidatura (unutar svoje jedinice).

KOLIKO JE POTPISA POTREBNO PRIKUPITI ZA KANDIDIRANJE ČLANOVA OPĆINSKIH I GRADSKIH VIJEĆA TE ŽUPANIJSKIH SKUPŠTINA I SKUPŠTINE GRADA ZAGREBA?

Kada birači kao ovlašteni predlagatelji predlažu kandidacijsku listu grupe birača za izbor članova predstavničkih tijela jedinica, za pravovaljanost prijedloga kandidacijske liste dužni su prikupiti najmanje:

- 25 potpisa birača u jedinicama do 350 stanovnika,
- 35 potpisa birača u jedinicama s više od 350 do 500 stanovnika
- 50 potpisa birača u jedinicama s više od 500 do 1.000 stanovnika,
- 70 potpisa birača u jedinicama s više od 1.000 do 2.500 stanovnika,
- 110 potpisa birača u jedinicama s više od 2.500 do 5.000 stanovnika,
- 180 potpisa birača u jedinicama s više od 5.000 do 10.000 stanovnika,
- 250 potpisa birača u jedinicama s više od 10.000 do 20.000 stanovnika,
- 400 potpisa birača u jedinicama s više od 20.000 do 35.000 stanovnika,
- 600 potpisa birača u jedinicama s više od 35.000 do 60.000 stanovnika,
- 800 potpisa birača u jedinicama s više od 60.000 do 100.000 stanovnika,
- 1.000 potpisa birača u jedinicama s više od 100.000 do 200.000 stanovnika,
- 1.400 potpisa birača u jedinicama s više od 200.000 do 300.000 stanovnika,
- 1.800 potpisa birača u jedinicama s više od 300.000 do 500.000 stanovnika,
- 2.500 potpisa birača u jedinicama s više od 500.000 stanovnika.

KOLIKO JE POTPISA POTREBNO PRIKUPITI ZA KANDIDATURU ZA OPĆINSKOG NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA I ŽUPANA I NJIHOVIH ZAMJENIKA?

Za pravovaljanost stranačkih kandidatura i kandidatura grupe birača za izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana, te njihovih zamjenika potrebno je prikupiti:

- 35 potpisa birača u jedinicama do 350 stanovnika,
- 50 potpisa birača u jedinicama s više od 350 do 500 stanovnika,
- 80 potpisa birača u jedinicama s više od 500 do 1.000 stanovnika,
- 100 potpisa birača u jedinicama s više od 1.000 do 2.500 stanovnika,
- 150 potpisa birača u jedinicama s više od 2.500 do 5.000 stanovnika,
- 250 potpisa birača u jedinicama s više od 5.000 do 10.000 stanovnika,

- 450 potpisa birača u jedinicama s više od 10.000 do 20.000 stanovnika,
- 600 potpisa birača u jedinicama s više od 20.000 do 35.000 stanovnika,
- 900 potpisa birača u jedinicama s više od 35.000 do 60.000 stanovnika,
- 1.200 potpisa birača u jedinicama s više od 60.000 do 100.000 stanovnika,
- 1.500 potpisa birača u jedinicama s više od 100.000 do 200.000 stanovnika,
- 2.500 potpisa birača u jedinicama s više od 200.000 do 300.000 stanovnika,
- 3.200 potpisa birača u jedinicama s više od 300.000 do 500.000 stanovnika,
- 5.000 potpisa birača u jedinicama s više od 500.000 stanovnika.

KAKO SE PRIKUPLJAJU POTPISI BIRAČA?

Potpisi birača prikupljaju se na propisanom obrascu čiji sadržaj i oblik propisuje Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske nakon objave i stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora.

KADA I KOMU SE PREDAJU PRIJEDLOZI KANDIDACIJSKIH LISTA I KANDIDATURA?

Prijedlozi kandidacijskih lista i kandidatura moraju prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu na propisanom obrascu u roku od 14 dana od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Nadležno izborno povjerenstvo kojem se podnose prijedlozi kandidacijske liste za članove općinskog/gradskog vijeća i kandidature za općinskog načelnika/gradonačelnika je općinsko/gradsko izborno povjerenstvo.

Nadležno izborno povjerenstvo kojem se podnose prijedlozi kandidacijske liste za članove županijske skupštine i kandidature za župana je županijsko izborno povjerenstvo.

Nadležno izborno povjerenstvo kojem se podnose prijedlozi kandidacijske liste za članove Gradske skupštine Grada Zagreba i kandidature za gradonačelnika je Izorno povjerenstvo Grada Zagreba.

MORA LI SE OČITOVANJE O PRIHVAĆANJU KANDIDATURE SVAKOG KANDIDATA NA KANDIDACIJSKOG LISTI ODNOSNO KANDIDATURA BITI OVJERENO?

Očitovanje o prihvaćanju kandidature svakog kandidata na kandidacijskoj listi odnosno kandidaturi mora biti ovjereno kod javnog bilježnika ili nadležnog izbornog povjerenstva. Javni bilježnik odnosno nadležno izborno povjerenstvo ovjeravaju da li je određena osoba potpisala očitovanje, a što se utvrđuje uvidom u identifikacijsku ispravu. (članak 17. Zakona o lokalnim izborima)

KOJI JE NAZIV KANDIDACIJSKE LISTE KOJU SU PREDLOŽILI BIRAČI?

Naziv kandidacijske liste koju su predložili birači je "kandidacijska lista grupe birača".

ŠTO AKO NADLEŽNO IZBORNO POVJERENSTVO OCIJENI DA KANDIDATURA NIJE PODNESENA U SKLADU SA ZAKONOM?

U tom slučaju nadležno izborno povjerenstvo pozvat će podnositelja kandidature da u roku od 48 sati, a najkasnije do isteka roka za kandidiranje, ukloni uočene nedostatke. Ukoliko rok za kandidiranje istječe za manje od 48 sati nadležno izborno povjerenstvo može odrediti i kraći rok za uklanjanje nedostataka.

ŠTO JE IZBORNA PROMIDŽBA?

Izborna promidžba je skup radnji koje poduzimaju sudionici izborne promidžbe u svrhu javnog predstavljanja i obrazlaganja svojih izbornih programa biračima.

Sudionici izborne promidžbe su kandidati, nositelji kandidacijskih lista grupe birača (tzv. nezavisni kandidati), političke stranke, odnosno dvije ili više političkih stranaka, naznačeni na objavljenoj listi kandidata i zbirnoj listi.

Izborna promidžba počinje danom objave zbirnih lista, a prestaje 24 sata prije dana održavanja izbora.

ŠTO JE IZBORNA ŠUTNJA?

Izborna šutnja počinje nakon izborne promidžbe, a završava na dan održavanja izbora u 19 sati.

Za vrijeme izborne šutnje zabranjuje se javno predstavljanje i obrazlaganje izbornih programa sudionika biračima, nagovaranje birača da glasuju za određenu kandidacijsku listu ili kandidata, objavljivanje procjena izbornih rezultata kao i objavljivanje prethodnih, neslužbenih rezultata izbora, izjava i intervjua sudionika izborne promidžbe te navođenje njihovih izjava ili pisanih djela.

KOJE SU OBVEZE ZA FINANCIRANJE IZBORNE PROMIDŽBE?

Stranke, nositelji lista grupe birača i kandidati na izborima za čelnike izvršne vlasti moraju otvoriti poseban račun najkasnije s danom podnošenja kandidatura preko kojeg se moraju uplatiti sve donacije pa i vlastita sredstva kandidata kao i plaćanje troškova.

Moraju dostaviti prijevremene financijske izvještaje izbornim povjerenstvima najkasnije 7 dana prije izbora, do 13.5., a objaviti najkasnije 5 dana prije izbora, tj. do 15.5.

Moraju objaviti u roku od 3 dana od dana objave pravovaljano predloženih lista okvirne podatke o visini i izvoru vlastitih sredstava koja namjeravaju utrošiti za izbornu promidžbu.

Završne izvještaje moraju dostaviti izbornim povjerenstvima 30 dana nakon izbora (20.6.), a 45 dana nakon izbora (5.7.) i objaviti ih.

Iznos donacije fizičke osobe pojedinoj stranci, kandidatu ili listi grupe birača ne smiju biti viši od 30.000,00 kn u jednoj kalendarskoj godini. Pravne osobe imaju pravo donirati političkoj stranci najviše 200.000,00 kuna, a kandidatu i listi grupe birača najviše 30.000,00 kn.

Stranke, kandidati i liste koje se natječu na lokalnim izborima ne smiju potrošiti više od:

- 1.000.000,00 kn na izborima za Gradsku skupštinu, tj. za gradonačelnika Grada Zagreba,
- 600.000,00 kn na izborima za župana, županijsku skupštinu, gradonačelnika i gradsko vijeće velikog grada,
- 250.000,00 kn na izborima za gradonačelnika, gradsko vijeće, općinskog načelnika i općinsko vijeće u jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10.000 stanovnika,
- 100.000,00 kn na izborima za gradonačelnika, gradsko vijeće, općinskog načelnika i općinsko vijeće u jedinicama lokalne samouprave koje imaju od 3.001 do 10.000 stanovnika,
- 50.000,00 kn na izborima za gradonačelnika, gradsko vijeće, općinskog načelnika i općinsko vijeće u jedinicama lokalne samouprave koje imaju do 3.000 stanovnika.

Ukupan iznos troškova izborne promidžbe na izborima za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i gradonačelnika Grada Zagreba, odnosno na izborima za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana koji se bira iz reda nacionalnih manjina, može se povećati ukupno najviše do 20% od propisanog iznosa za kandidate koji su prešli u drugi krug izbora.

TKO PROVODI IZBORE?

Tijela za provedbu izbora su Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, Izorno povjerenstvo Grada Zagreba, županijska, gradska i općinska izborna povjerenstva te birački odbori.

Gradsko izorno povjerenstvo i općinsko izorno povjerenstvo izravno brinu o zakonitoj pripremi i provedbi izbora, obavljaju sve tehničke pripreme, objavljuju kandidacijske liste, određuju biračka mjesta na svom području, nadziru rad biračkih odbora na biračkim mjestima, nadziru pravilnost izborne promidžbe, prikupljaju i zbrajaju rezultate glasovanja, obavljaju poslove vezane uz financiranje izborne promidžbe propisane posebnim zakonom i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva.

Izborna povjerenstva imaju stalni i prošireni sastav.

Stalni sastav izbornog povjerenstva broji 6 članova, a čine ga: predsjednik, potpredsjednik i četiri člana. Najmanje jedna trećina članova stalnog sastava izbornog povjerenstva mijenja se na svakim sljedećim izborima.

Prošireni sastav izbornog povjerenstva broji 6 članova, a čine ga: tri predstavnika većinske političke stranke, odnosno političkih stranaka i tri dogovorno predložena predstavnika oporbenih političkih

stranaka, a određuju se u roku od 8 dana od stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Odnos ukupnog broja članova proširenog sastava unutar grupacije stranaka određuje se sukladno omjeru u kojem pojedina stranka sudjeluje u općinskom, odnosno gradskom vijeću, županijskoj skupštini, odnosno Gradskoj skupštini Grada Zagreba.

Kod istovremenog održavanja izbora za predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, dva od tri člana proširenog sastava predstavljate će političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, a jedan od tri člana proširenog sastava predstavljat će političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave. U skladu s tom podjelom ostala tri člana predstavljat će oporbene političke grupacije.

Predsjednik, potpredsjednik i članovi županijskih izbornih povjerenstava i Izbornog povjerenstva Grada Zagreba te predsjednik i potpredsjednik općinskih i gradskih izbornih povjerenstava moraju biti magistri pravne struke.

Predsjednik, potpredsjednik i članovi stalnog sastava izbornih povjerenstava ne smiju biti članovi niti jedne političke stranke, niti kandidati na izborima koje provode.

Članovi izbornih povjerenstava ne smiju biti kandidati na izborima koje provode.

ŠTO RADE ČLANOVI BIRAČKIH ODBORA?

Birački odbor čine predsjednik, potpredsjednik i osam članova. Četiri člana biračkog odbora određuju većinske političke stranke, a četiri člana oporbene političke stranke, sukladno stranačkom sastavu predstavničkog tijela pojedine jedinice.

Birački odbor uređuje prostorije biračkog mjesta, izravno provodi glasanje te osigurava pravilnost i tajnost glasanja. Za vrijeme trajanja glasanja na biračko mjestu moraju biti stalno prisutan predsjednik biračkog odbora ili njegov zamjenik te najmanje četiri člana biračkog odbora.

ŠTO AKO BIRAČ NIJE UPISAN U IZVADAK IZ POPISA BIRAČA NA SVOM BIRAČKOM MJESTU?

Birački odbor je dužan uputiti birača koji nije upisan u izvadak iz popisa birača da može glasati na svom biračkom mjestu uz potvrdu koju će dobiti u uredu za opću upravu.

KAKO GLASAJU BIRAČI KOJI SU PRIPADNICI NACIONALNIH MANJINA?

Birači pripadnici nacionalnih manjina glasaju za iste liste i kandidate kao i svi birači. Dodatno, imaju pravo birati zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, u onim jedinicama gdje je to pravo utvrđeno sukladno zakonu i statutu. Pravo glasa imaju samo birači pripadnici manjina koji imaju prebivalište u toj jedinici.

Isto vrijedi i za pripadnike hrvatskog naroda u predstavničkom tijelu jedinice u kojoj pripadnici neke nacionalne manjine čine većinu stanovništva.

KAKO SE ODREĐUJE ZASTUPLJENOST NACIONALNIH MANJINA U PREDSTAVNIČKIM TIJELIMA?

Zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica određuje se sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine u predstavničkom tijelu jedinice mjerodavni su službeni rezultati popisa stanovništva.

Broj članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine utvrdit će se tako da se udio pojedine nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu te jedinice pomnoži s brojem članova predstavničkog tijela jedinice, a dobiveni broj zaokružuje se na cijeli broj bez decimalnog ostatka.

Ako manjina koja sudjeluje u ukupnom stanovništvu jedinice s najmanje 5% ne ostvari pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu ta manjina ima pravo na jednog člana predstavničkog tijela.

Prije svakih lokalnih izbora Ministarstvo uprave objavit će na svojim internetskim stranicama podatke o broju članova predstavničkog tijela jedinica koji se biraju iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine.

Pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu i u onim jedinicama u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu propisano statutom jedinice.

KAKO SE UTVRĐUJE JE LI IZABRAN ODGOVARAJUĆI BROJ PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA?

Kod utvrđivanja rezultata izbora nadležno izborno povjerenstvo utvrđuje je li osigurana odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina na provedenim izborima.

Ako na izborima nije postignuta odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu, broj članova predstavničkog tijela jedinice povećat će se do broja koji je potreban da bi odgovarajuća zastupljenost bila ostvarena.

Ukoliko na pojedinoj listi nema kandidata koji su pripadnici manjine čija zastupljenost na izborima nije postignuta, odnosno ako više nema neizabranih kandidata pripadnika manjine čija zastupljenost na izborima nije postignuta, pravo na dodatnog izabranog člana ima ona lista koja bi sljedeća ostvarila pravo na dodatnog člana.

Sa svake kandidacijske liste izabrano je onoliko kandidata, pripadnika manjine za koju nije postignuta odgovarajuća zastupljenost na izborima, na koliko je dodatnih izabranih članova primjenom prethodnog stavka lista ostvarila pravo. Izabranima se smatra prvih onoliko kandidata kojih su pripadnici nacionalne manjine čija odgovarajuća zastupljenost nije postignuta prema redoslijedu na listi.

Ako više nacionalnih manjina ima pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu, a zastupljenost nije osigurana, prilikom određivanja izabranih članova s pojedine liste uzima se u obzir redoslijed kandidata na listi.

Ako dođe do povećanja broja članova predstavničkog tijela, broj članova predstavničkog tijela povećat će se za onoliko članova koliko nedostaje da bi bila osigurana odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina, u kojem slučaju broj članova predstavničkog tijela može biti paran.

Ako se niti na gore opisan način ne osigura odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice, uzet će se u obzir liste koje na izborima nisu dobile 5% važećih glasova.

Ako se niti na taj način ne postigne odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu, Vlada Republike Hrvatske raspisat će dopunske izbore za predstavnike nacionalnih manjina u roku od 90 dana od konstituiranja predstavničkog tijela jedinice.

KAKO GLASAJU BIRAČI KOJI IMAJU TJELESNE MANE ILI SU NEPISMENI ILI IM JE BIRAČKO MJESTO NEDOSTUPNO?

Birač koji zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne može samostalno glasovati, može doći na biračko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti redni broj ispred naziva kandidacijske liste, odnosno ispred imena kandidata za koje birač glasuje.

Birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto, može o tome obavijestiti nadležno izborno povjerenstvo najranije 3 dana prije dana održavanja izbora ili birački odbor na dan održavanja izbora.

Predsjednik biračkog odbora određuje najmanje dva člana biračkog odbora koji mogu birača posjetiti u mjestu gdje se nalazi i omogućiti mu glasovanje.

ŠTO AKO SE NA DAN IZBORA NALAZITE U INOZEMSTVU ILI IZVAN MJESTA SVOG PREBIVALIŠTA?

Ako ćete u vrijeme izbora biti u inozemstvu ili izvan mjesta svog prebivališta, nećete moći glasati na lokalnim izborima. Prema Zakonu o lokalnim izborima glasanje na lokalnim izborima obavlja se samo na biračkim mjestima na području općine ili grada gdje se izbori provode.

KAKVO MORA BITI BIRAČKO MJESTO?

Biračko mjesto ne može biti u vjerskom objektu, objektu u vlasništvu, najmu, zakupu ili trajnom korištenju političke stranke ili kandidata koji sudjeluje na izborima te u prostorijama u kojima se poslužuju i konzumiraju alkoholna pića. Na svakom biračkom mjestu prostorija za glasovanje mora se opremiti i urediti na način da se osigura tajnost glasovanja, tako da nitko u prostoriji ne može vidjeti kako je birač popunio glasački listić. Na biračkom mjestu mogu se isticati državni simboli i obilježja županija, gradova, odnosno općina u skladu s njihovim statutima.

KAKO IZGLEDA GLASAČKI LISTIĆ?

Na glasačkom listiću mora biti naznačena vrsta izbora na koje se odnosi. Svaki glasački listić mora imati otisnut serijski broj. Na biračkom mjestu glasački listići moraju biti pomiješani tako da nisu složeni po serijskim brojevima i postavljeni lepezasto licem okrenutim prema dolje da se ne vidi serijski broj listića.

VRIJEME GLASANJA?

Glasanje traje neprekidno od 7 do 19 sati. Biračka mjesta se zatvaraju u 19 sati, a biračima koji su se u to vrijeme zatekli na biračkom mjestu mora se omogućiti glasovanje.

TKO IMA PRAVO PROMATRATI IZBORE?

Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a naročito glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal.

Promatrati mogu promatrači političkih stranaka ili grupe birača koji sudjeluju na izborima, promatrači nevladinih udruga koje djeluje na području neovisnog promatranja izbornih postupaka i/ili promicanja ljudskih i građanskih prava te promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj.

KAKO SE UTVRĐUJE KOLIKO JE KANDIDACIJSKA LISTA OSVOJILA MANDATA?

Pravo na sudjelovanje u diobi mjesta u predstavničkom tijelu jedinice imaju liste koje na izborima dobiju najmanje 5% važećih glasova birača.

Broj članova predstavničkog tijela jedinice koji će biti izabran sa svake kandidacijske liste utvrđuje se na način da se ukupan broj važećih glasova koje je dobila svaka lista dijeli s brojevima od jedan do, zaključno, broja koliko se članova predstavničkog tijela jedinice bira, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih tako dobivenih rezultata, mjesta u predstavničkom tijelu osvajaju one liste na kojima se iskaže onoliko brojčano najvećih rezultata uključujući decimalne ostatke koliko se članova predstavničkog tijela bira. Svaka od tih lista dobiva onoliko broj mjesta u predstavničkom tijelu koliko je postigla pojedinačnih rezultata među onoliko brojčano najvećih rezultata koliko se članova predstavničkog tijela bira.

Ako su glasovi tako podijeljeni da se ne može utvrditi koja bi između dviju ili više lista dobila mjesto u predstavničkom tijelu, ono će pripasti onoj listi koja je dobila više glasova.

Ako su dvije ili više lista dobile isti broj glasova te se ne može utvrditi koja bi lista dobila mjesto u predstavničkom tijelu, ono će pripasti svakoj od tih lista.

Ako su dvije ili više lista ostvarile pravo na mjesto u predstavničkom tijelu, broj članova predstavničkog tijela povećat će se i u tom slučaju broj članova predstavničkog tijela može biti paran.

Sa svake kandidacijske liste izabrani su kandidati od rednog broja 1 pa do rednog broja koliko je određena lista dobila mjesta u predstavničkom tijelu jedinice.

KAKO SE UTVRĐUJE TKO JE IZABRAN ZA OPĆINSKOG NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA I ŽUPANA?

Općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici biraju se većinom glasova svih birača koji su glasovali prema evidenciji u izvratku iz popisa birača i priloženim potvrdama za glasovanje.

Za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana izabran je kandidat koji na izborima dobije više od 50% glasova birača koji su glasovali (prvi krug glasanja).

Ako se za izbor općinskog načelnika, gradonačelnika i župana kandidirao samo jedan ili samo dva kandidata, za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana izabran je kandidat koji na izborima dobije najveći broj glasova.

Ako niti jedan kandidat ne dobije potrebnu većinu glasova u prvom krugu glasanja, održat će se drugi krug glasanja četrnaesti dan nakon održavanja prvog kruga glasanja.

U drugom krugu glasanja izbor se obavlja između dva kandidata s najvećim brojem glasova.

Ako tri ili više kandidata ima isti najveći broj glasova, u drugom krugu glasanja izbor se obavlja između svih tih kandidata.

Ako jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, u drugom krugu glasanja izbor se obavlja između svih tih kandidata.

U drugom krugu glasanja izabran je kandidat koji dobije veći broj glasova birača koji su glasali.

Ako u drugom krugu glasanja oba kandidata dobiju jednak broj glasova, održat će se treći krug glasanja na način i po postupku propisanim za drugi krug glasanja.

Ako u trećem krugu glasanja oba kandidata dobiju jednak broj glasova, izborni postupak ponovit će se u cijelosti.

Ako jedan od kandidata koji ima pravo sudjelovati u novom krugu glasanja, umre u vremenu između dva kruga glasanja, izborni postupak ponovit će se u cijelosti.

TKO IMA PRAVO PODNIJETI PRIGOVOR VEZANO ZA IZBORNE NEPRAVILNOSTI?

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora za članove predstavničkih tijela jedinica mogu podnijeti političke stranke, nositelji kandidacijske liste birača, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora za izvršno tijelo jedinice mogu podnijeti političke stranke, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

Ako je kandidacijsku listu ili kandidata predložilo više političkih stranaka, prigovor će se smatrati pravovaljanim i kad ga je podnijela samo jedna politička stranka. Političke stranke će na temelju svojih statuta odrediti tko se ima smatrati ovlaštenim podnositeljem prigovora.

U KOJEM ROKU SE PODNOSI PRIGOVOR?

Prigovori zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove predstavničkog tijela jedinice i izbora za izvršno tijelo jedinice podnose se nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od 48 sati računajući od isteka dana kada je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove županijske skupštine i Gradske skupštine Grada Zagreba i župana i gradonačelnika Grada Zagreba podnosi se Državnom izbornom povjerenstvu. Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove općinskog i gradskog vijeća, općinskih načelnika i gradonačelnika podnosi se županijskom izbornom povjerenstvu.

Državno izbornom povjerenstvo Republike Hrvatske, odnosno županijsko izbornom povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od 48 sati od dana kada je prigovor dostavljen, odnosno od dana kada su dostavljeni izborni materijali na koje se prigovor odnosi.

KADA SE PODNOSI ŽALBA USTAVNOM SUDU I U KOJEM ROKU?

Protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva podnositelj prigovora koji je nezadovoljan takvim rješenjem, ima pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske. Žalba se podnosi Ustavnom sudu Republike Hrvatske putem nadležnog izbornog povjerenstva u roku od 48 sati, računajući od dana kada je primljeno pobijano rješenje. Ustavni sud dužan je donijeti odluku o žalbi u roku od 48 sati od dana primitka žalbe.

KOJI SU PREKRŠAJI VEZANI UZ PROVEDBU LOKALNIH IZBORA?

Novčanom kaznom od 1.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

1. kandidat za davanje netočnih podataka na očitovanju o prihvaćanju kandidature,
2. kandidat koji je prihvatio kandidaturu na više kandidacijskih lista za isto predstavničko tijelo.

Novčanom kaznom od 3.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

- fizička osoba za povredu izborne šutnje,

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

- kandidat na izborima za povredu izborne šutnje,

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

- pravna osoba za povredu izborne šutnje,

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

- odgovorna osoba u pravnoj osobi za povredu izborne šutnje,

Optužni prijedlog za ove prekršaje podnosi nadležno izbornom povjerenstvu.

KOJA SU KAZNENA DIJELA VEZANA UZ IZBORNI PROCES?

- a) *Povreda slobode odlučivanja birača* – utjecaj na birača da glasuje za ili protiv određenog kandidata ili uopće ne glasuje; kažnjivo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do 1 godine.
- b) *Uskrata izbornog prava* – protuzakonito brisanje iz popisa birača ili drugi način uskrate biračkog prava; kažnjivo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do 1 godine.
- c) *Zlouporaba biračkog prava* – dvostruko glasanje ili glasanje pod tuđim imenom; kažnjivo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do 1 godine.
- d) *Povreda tajnosti glasanja* – pokušaj saznanja kako je drugi birač glasao te prijetnja ili prisila nad biračem da otkrije kako je glasao; kažnjivo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do 1 godine.
- e) *Uništenje izbornih isprava* – uništavanje, prikrivanje, oštećenje ili neovlašteno odnošenje isprave o izborima ili glasanju ili predmeta koji služi za izbor ili glasanje; kažnjivo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do 1 godine.
- f) *Izborna prijevara* - dodavanje, oduzimanje, brisanje glasova ili na drugi način krivotvorenje ishoda izbora ili glasanja; kažnjivo kaznom zatvora od 3 mjeseca do tri godine.
- g) *Povreda izborne šutnje* – kažnjiva novčanom kaznom do 30,000 kn za kandidate, do 500,000 za pravne osobe i do 30,000 kn za odgovorne osobe u pravnim osobama.

KAKO SE PODNOSI KAZNENA PRIJAVA?

Svaki građanin može samostalno podnijeti kaznenu prijavu zbog uočenih kaznenih djela dolaskom u policijsku stanicu ili nadležno Državno odvjetništvo.

Za sve dodatne upute i stručnu pomoć u svezi izbornog procesa nazvati na telefone Državnog izbornog povjerenstva: 01/4569 712, 01/4569 713, fax: 01/6303 509; www.izbori.hr